

กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
STRATEGIES FOR PRIVATE VOCATIONAL COLLEGE DEVELOPMENT
TOWARDS LEARNING SOCIETY

หอมจันทร์ จรรยาเอก^{1*} อีระ รุญเจริญ² จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์³ และ สงวนพงศ์ ชวนชม³

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

² ศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

* Corresponding Author E-mail : homjan_jan@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีวัตถุประสงค์รองคือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) เพื่อประเมินและตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จากกรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน 10 วิทยาลัย สัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน และจัดกลุ่มสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 2 สร้างกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จากผลของข้อมูลที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 นำมาสร้างกลยุทธ์และตรวจสอบคุณภาพ ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่นระดับสูง ระยะที่ 3 สร้างแบบประเมินกลยุทธ์และตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการมีประโยชน์ และตรวจสอบยืนยันในสถานการณ์จริงกับผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 50 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนมีปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ปัญหาด้าน การเรียนรู้ของนักศึกษา ปัญหาด้านการใช้แหล่งการเรียนรู้ ปัญหาด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ปัญหาด้านการจัดการความรู้ ปัญหาด้านผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม และปัญหาด้านสื่อและเทคโนโลยี

2. กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ 4) กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร และ 6) กลยุทธ์การใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการมีประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ปรากฏว่า ในภาพรวม ด้านความเหมาะสม และด้านการมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, 4.50 ตามลำดับ) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25) และผลการตรวจสอบยืนยัน กลยุทธ์ โดยผู้บริหาร

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 50 คน ปรากฏว่าในภาพรวม ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการมีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.28, 4.10 และ 4.42 ตามลำดับ)

คำสำคัญ : กลยุทธ์, สังคมแห่งการเรียนรู้, วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The major objectives of the research was to study strategies for Private Vocational College development towards learning society and sub – objectives were (1) to study problems for Private Vocational College to be learning society, (2) to created strategies for Private Vocational College development towards learning society and (3) to evaluate and examine the strategies for Private Vocational College development towards learning society. This research were divided in to 3 phases. Phase 1, studying the problem as society treats the learning for Private Vocational College from 10 case study colleges, interviewing 3 college directors and carried on focus group discussion with 9 experts. Phase 2, creating strategy as a result of information obtained from the study in Phase 1, checking the instruments' quality; Phase 3, evaluating and examining strategies by 9 experts on suitability, feasibility and usefulness, and verifying by college known group with total of 50 persons, and the data were then analyzed by statistics for mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The research results were as follows:

1. The problems to be learning society for Private Vocational College were (1) learning for students, (2) using learning resources, (3) creating environment and learning atmosphere, (4) knowledge management, (5) the research, artifact and innovation and (6) media and technology.

2. The strategies for Private Vocational College development towards learning society consisted of 6 strategies. They were (1) developing students as learning persons, (2) using learning resources with congruent learning, (3) creating environment and learning atmosphere, (4) developing research, artifact and innovation for personnel and students to knowledge creation, (5) supplement knowledge management for personnel to learning and (6) using media and technology to learning.

3. The overall evaluation the strategies in term of propriety, feasibility and usefulness by 9 experts showed that the propriety and the usefulness were at the highest level, whereas the feasibility was at the high level. The overall confirm by the college known group with 50 persons showed that the propriety, feasibility and usefulness were at the high level respectively.

Keywords : Strategies, Learning Society, Private Vocational College

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเรียนรู้ และเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพพร้อมเผชิญกับสภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-base Society) ที่อาศัยความรู้

ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสำคัญ ระบบการศึกษาจึงต้องเดินหน้าสู่การสร้าง การพัฒนา การเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 อันเป็นผลจากการปฏิวัติด้านดิจิทัล (Digital Revolution) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญ พร้อมจะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2556) สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ตามที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2554) อีกทั้งอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาชาติ คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยที่แนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 3 ของมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา สู่สังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษากับการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องจำเป็น ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพ เป็นองค์กรที่ให้บริการด้านการศึกษาซึ่งไม่ว่าองค์กรใด ๆ ก็ ตาม ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จบรรลุเป้าหมายขององค์กรจำเป็นต้องอาศัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นองค์ประกอบสำคัญ (ธีระ รุญเจริญ, 2553) โดยที่องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นรูปแบบ องค์กรที่ปรับเปลี่ยนความคิด ความเชื่อในการบริหารจัดการโดยเน้นการ ให้คุณค่าและกระบวนการของการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของบุคคล กลุ่ม และองค์กร ซึ่งมีได้มีเพียงการแสวงหาความรู้เพื่อนำมาปรับใช้เท่านั้น แต่ยังมีการสร้างองค์ความรู้ พัฒนาต่อยอดและถ่ายทอดความรู้อย่างทันการณ์ทั่วทั้งองค์กร ส่งผลให้องค์กรอยู่รอด เจริญเติบโต และพัฒนาต่อเนื่องได้ภายใต้บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แนวคิดนี้นำไปสู่แนวคิดการสร้าง โรงเรียน/สถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School Learning Community) ดังนั้น โรงเรียน/สถานศึกษาในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงต้องส่งเสริมการเรียนรู้ ให้คุณค่าของการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการของความร่วมมืออย่างต่อเนื่องของครู-อาจารย์ นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน (Speck, 1999 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552) ซึ่งโรงเรียน/สถานศึกษาที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ ลักษณะของสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ โดยรูปแบบการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และ ทวิภาคี มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตกำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ทั้งในเชิง ปริมาณและคุณภาพ ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยผลิตบุคลากรให้มีความพร้อมด้านความรู้และ ทักษะในการทำงาน การสื่อสาร ตลอดจนมีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ สามารถยืนหยัด อยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมั่นคง การจัด การอาชีวศึกษาของประเทศดำเนินการเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาภาครัฐ และการศึกษาภาคเอกชน ที่ดำเนินการโดยวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และจาก รายงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ได้พิจารณาศึกษาเรื่อง “การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของประเทศ” พบประเด็นหลักของปัญหาที่เกิดกับการอาชีวศึกษาของชาติ คือ ค่านิยมของสังคมไทยต้องการให้บุตรหลานจบ

ปริญญาตรี ภาพลักษณ์ของนักศึกษาที่เรียนอาชีวศึกษาไม่ดี มีการก่อเหตุทะเลาะวิวาท คุณภาพของครูอาชีวศึกษาในภาพรวมขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาขาดแคลนครูในระดับวิกฤติ การผลิตแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และผู้จบอาชีวศึกษาไม่เข้าสู่ตลาดแรงงานแต่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้เกิดสภาวะ ขาดแคลนแรงงานในระดับกลาง สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน พบประเด็นโดยรวม นักศึกษาเป็นผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนเมื่อเทียบกับวิทยาลัยของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนเปิดสอนเฉพาะในสาขาที่มีการลงทุนไม่สูงมาก ครูเอกชนมีขวัญและกำลังใจต่ำ เนื่องจากไม่มีสวัสดิการที่ดีเมื่อเทียบกับครูในวิทยาลัยของรัฐ ผู้ปกครองของนักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าผู้ปกครองของนักศึกษาที่อยู่ในวิทยาลัยของรัฐ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2556) ดังนั้นการจะสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีของการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนอย่างมีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่ซึ่งความรู้ไม่อาจหยุดนิ่งและล้าสมัยไปอย่างรวดเร็ว และเป็นเรื่องที่สถานศึกษาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในองคร่วม

ด้วยเหตุดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการในหลาย ๆ ด้าน มาใช้พัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนให้มีความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ดี เพื่อนำไปสู่กระบวนการทบทวนทัศนคติใหม่ในการจัดการศึกษาเรียนรู้อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อวิทยาลัย และชุมชน สังคมภายนอก

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีวัตถุประสงค์รอง ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน
- 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- 3) เพื่อประเมินและตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จากกรณี ศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จัดการศึกษาได้คุณภาพมาตรฐาน มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ได้ระดับดี ขึ้นไป จัดเรียงลำดับคะแนนอยู่ในลำดับต้นๆ จำนวน 10 วิทยาลัย สัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 3 คน โดยกำหนดจากวิทยาลัยที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ได้ระดับดี หรือดีมาก และมีจำนวนนักศึกษาใกล้เคียงกัน ตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และจัดกลุ่มสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ระยะที่ 2 สร้างกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จากผลของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 นำมาสร้างรายละเอียดกลยุทธ์และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง

เนื้อหา ได้ค่าความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 4.33 และเมื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 แห่งๆ ละ 10 คน ในแต่ละแห่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสาขาวิชา 3 คน และครู 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน นำผลข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982

ระยะที่ 3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการมีประโยชน์ของกลยุทธ์ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการมีประโยชน์ และตรวจสอบยืนยันในสถานการณ์จริงกับผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 แห่งๆ ละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าสาขาวิชา 3 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ในภาพรวม ประกอบด้วย ปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา ปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ ปัญหาการจัดการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ปัญหาการจัดการจัดการความรู้ ปัญหาด้านผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม และปัญหาด้านสื่อและเทคโนโลยี

2. กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นใน แต่ละกลยุทธ์มีรายละเอียดประกอบด้วย เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด แนวทางการดำเนินงาน และเมื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ปรากฏว่า มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นสูง เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดทุกกลยุทธ์ และกลยุทธ์ที่พัฒนาได้ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ 4) กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร และ 6) กลยุทธ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการมีประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ปรากฏว่า ในภาพรวม ด้านความเหมาะสม และด้านการมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56, 4.50$ ตามลำดับ) ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ของแต่ละด้านจะเห็นว่า ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลยุทธ์ ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกกลยุทธ์ ด้านการมีประโยชน์ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร และกลยุทธ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก

4. ผลการตรวจสอบยืนยันกลยุทธ์ โดยผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 50 คน ปรากฏว่าในภาพรวม ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการมีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.28, 4.10$ และ 4.42 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ของแต่ละด้านจะเห็นว่าด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกกลยุทธ์ ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุกกลยุทธ์ ด้านการมีประโยชน์ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น กลยุทธ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้าง

องค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร และกลยุทธ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ปัญหาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน โดยภาพรวม กล่าวคือ 1) ด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษายังมีความรู้ และทักษะจำเป็นไม่เพียงพอต่อการทำงาน ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ V-NET นักศึกษาให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ทักษะวิชาชีพมากกว่าความรู้พื้นฐานทั่วไปทางวิชาการ เป็นเหตุให้นักศึกษาบางส่วนมีผลการเรียนทางวิชาการต่ำกว่าเกณฑ์และไม่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต นักศึกษาขาดความพร้อมในการสร้างนิสัยการเรียนรู้ ไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะภาษาต่างประเทศที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงยังไม่ทั่ว ถึงทุกสาขาวิชา 2) ด้านการใช้แหล่งการเรียนรู้ ซึ่งการจัดศึกษาดูงานในสถานประกอบการไม่ทั่วถึงทุกสาขา วิชาที่วิทยาลัยเปิดสอน การจัดศูนย์วิทยบริการยังไม่สมบูรณ์ในด้านตำราเสริมการเรียนรู้ วารสาร สื่อดิจิทัล 3) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องจัดเพิ่มบริเวณพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างสุนทรียภาพ ครูภัณฑ์ เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย 4) ด้านการจัดการความรู้ ซึ่งเจ้าหน้าที่และบุคลากรบางส่วนขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบ 5) ด้านผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม การเผยแพร่หรือการนำผลงานที่เป็นนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยทั้งของครูและนักศึกษามาใช้ประโยชน์ได้จริงยังไม่ครอบคลุมทั้งระดับชุมชน ระดับภาค และระดับชาติ อีกทั้งมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณครูสอนและนักศึกษา ขาดแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก และ 6) ด้านสื่อและเทคโนโลยี โดยที่สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีใช้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดหาสื่อ การติดตามและประเมินการใช้งานไม่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2556) ที่ระบุในแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2556-2560 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและบริบทสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการศึกษาเอกชน กำหนดเงื่อนไขความสำเร็จ ด้วยการเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องด้วยการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ให้บุคลากร กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้เรียนและสถานศึกษาโดยร้อยละของผู้จบอาชีวศึกษาเอกชนมีงานทำ ได้รับค่าตอบแทนตามคุณวุฒิวิชาชีพ ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้น

2. กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 กลยุทธ์ มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

กลยุทธ์การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยแนวทางปฏิบัติที่วิทยาลัยควรจัดอาชีวศึกษาในรูปแบบบูรณาการ ทั้งการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี จัดหลักสูตรการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะสนองความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนักศึกษามีวิธีเรียนแบบโครงการ/โครงการ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ศึกษาดูงานในสถานประกอบการและแหล่งกิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ มีนิสัยอุตสาหกรรม สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้สนใจ ใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วาสนา ศรีโพธิ์จรณ์ (2554) ที่ศึกษา

ยุทธศาสตร์พัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งภายในและนอกโรงเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี เป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ดวงนภา มกรานุรักษ์ (2554) ศึกษาอนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในอีก 10 ปี พบว่าคุณลักษณะของผู้จบอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2555-2564) ควรจะมีแนวโน้มในการพัฒนาที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความ สามารถทางวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะชีวิต นิสัยอุตสาหกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

กลยุทธ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดให้มีศูนย์วิทยบริการที่มีเอกสาร ตำรา วารสารต่างๆ สื่อเทคโนโลยี ให้นักศึกษาใช้ค้นคว้าได้หลายช่องทาง มีเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อศึกษาเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ มีสารสนเทศที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้/ผู้มีประสบการณ์ ในอาชีพ ตลาดแรงงาน หรือสถานประกอบการ ตลอดจนส่งเสริมให้แหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน หรือฝึกอาชีพให้กับชุมชน สอดคล้องกับ ยศพร จิรพรเจริญ (2557) ที่ศึกษาแนวทางการใช้กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านกลยุทธ์การใช้แหล่งวิทยากรในท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน

กลยุทธ์การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดบริเวณภายในวิทยาลัยให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างสุนทรียภาพ จัดให้มีบริเวณพื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในทุกที่ ทุกเวลา เช่น ระบบสัญญาณวิทยุ-พาย จัดอาคารเรียน/โรงฝึกงาน ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติ ให้มีระบบความปลอดภัยและแสงสว่างเพียงพอ ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักศึกษามีอิสระในการคิด สอดคล้องกับ ศิริวรรณ นิลวรรณ (2556) ที่นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในด้านยุทธศาสตร์การสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมให้มีพื้นที่ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล จัดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ชัยสุขสังข์ (2557) ที่ศึกษาพบว่า กลยุทธ์การยกระดับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกลยุทธ์หลักในการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทางเลือก

กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา โดยส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษาสามารถสร้างผลงาน สิ่งประดิษฐ์ทางอาชีวศึกษา และนวัตกรรม ที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และเผยแพร่สู่สาธารณะชน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อาชีวศึกษาสู่อาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการใน ปี พ.ศ. 2555-2558 เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยเป้าประสงค์ สถานศึกษามีการพัฒนาด้านการวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาอาเซียน มีตัวชี้วัด คือ ร้อยละของงานวิจัย นวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านมาตรฐานร่วมกับสถานศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษานานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร โดยส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร แสวงหาความรู้ใหม่ๆ มีระบบการจัดหาและรวบรวมความรู้ที่จำเป็น มีการจัดเก็บรักษาข้อมูลที่มีความปลอดภัยและ ผู้รับผิดชอบ มีการเผยแพร่และแบ่งปันความรู้ มีการถ่ายโอนความรู้ไปยังผู้ใช้อย่างชัดเจน และส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับใช้ความรู้เป็นฐานในการแก้ปัญหาและพัฒนา สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลธร เลิศสุริยะกุล (2547, อ้างถึงใน สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล, 2554) เกี่ยวกับการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยการพัฒนาองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 3) องค์ความรู้ และ 4) การจัดการความรู้ โดยระบุว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดการความรู้ คือ การพัฒนาบุคคล องค์การ ให้เป็นผู้จัดการความรู้เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน

กลยุทธ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยการจัดให้มีสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในสาขาวิชา ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อและเทคโนโลยี นักศึกษาสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถผลิตสื่อการสอนได้หลายรูปแบบ เหมาะกับการเรียนรู้ของนักศึกษา มีระบบการบริหารจัดการการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้ทันสมัย ตลอดจนกำกับ ติดตาม และประเมินการใช้งานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ แนวดา ชลรัตน์ (2554) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และได้ประมวลสรุปในด้านกลยุทธ์การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ โดยการแสวงหาและส่งเสริมให้ครูนำ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียน การสอน พัฒนาการใช้ระบบสื่อสารที่สร้างสรรค์เพื่อสืบค้นข้อมูล ผลิตและพัฒนาสื่อ E-Learning ปรับปรุง สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมและทันสมัยต่อการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

3. กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 กลยุทธ์ กลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ประเมินว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์มาก ทำให้มั่นใจได้ว่า ถ้านำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ดำเนินงานแล้วจะเกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรนำกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด

2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน ควรนำกลยุทธ์ต่างๆ ทั้ง 6 กลยุทธ์ ไปปรับใช้ในการบริหารดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยแต่ละแห่ง และควรติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งอาจจะไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแนวทางการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). ภาพอนาคตการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554–2564). วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**
(ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ยศพร จิรพรเจริญ. (2557). **แนวทางการใช้กลยุทธ์การพัฒนากิจการและการจัดการศึกษาของ**
โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อคุณภาพนักเรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วาสนา ศรีโพธิ์จันทร์. (2554). **กลยุทธ์การพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนเอกชนให้เป็นบุคคลแห่ง**
การเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- แววตา ชลรัตน์. (2554). **กลยุทธ์การพัฒนาโรงเรียนเอกชนขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.**
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ศิริวรรณ นิลวรรณ. (2556). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในเขต**
ภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุนัย ชัยสุขสังข์. (2557). **กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนใน**
โรงเรียนเอกชนทางเลือก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2554). **อนาคตภาพรูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เชิง**
บวกสำหรับชุมชน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การศึกษานอกระบบโรงเรียน). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). **นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน**
อาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555–2569. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**
ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559). กรุงเทพฯ : บริษัทสหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2556). **แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ.**
2556–2560 : ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาตพรวัว.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2556). **รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การอาชีวศึกษา ปัญหาที่ท้าทายของ**
ประเทศไทย. (มปท.).
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2553). **แนวทางการพัฒนานโยบายการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้**

ตามอัยยาศัยเพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทย.

นนทบุรี : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2556). **๘ นโยบายการศึกษา.** สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” ใน **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา
พุทธศักราช 2550.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.